

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 71 | 25-31 Ekim 2021

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 125 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

26 Ekim: Tunceli Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

27 Ekim: Erzincan'da bir mahkeme 2013 yılındaki Gezi Parkı eylemlerine katılımlarından dolayı 15 kişiyi 6 yıl 8 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

28 Ekim: Hakkari Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

25 Ekim: Erişim Sağlayıcıları Birliği, Ahmet Mahmut Ünlü adındaki din adamı hakkında yayımlanan üç habere [erişim engeli](#) getirdi.

25 Ekim: Bursa'da bir mahkeme avukat Sedat Ata'yı cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla 11 ay 20 gün hapis cezasına [mahkum etti](#). Karar cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla verilen mahkumiyet kararlarının hak ihlali olduğuna dair bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararından günler sonra verildi.

25 Ekim: Ankara'da bir mahkeme hükümete yakın bir vakfa dair etik dışı kadrolaşma iddiaları içeren bir köşe yazısı ile iki habere [erişim engeli](#) getirdi.

26 Ekim: İstanbul savcıları, bir kadına cinsel saldırıda bulunduğu iddiasıyla yargılanan bir asker hakkındaki sosyal medya mesajları nedeniyle gazeteci Pınar Gayıp hakkında [soruşturma başlattı](#).

26 Ekim: Türkiye İnsan Hakları Vakfı, yayımladığı bir [raporla](#) 2015-2019 yılları arasında terörizm propagandası yayma ve cumhurbaşkanına hakaret suçlamalarının ifade özgürlüğünü sınırlandırmada en sık kullanılan suçlamalar olduğunu belgeledi.

26 Ekim: Diyarbakır ve Erzurum mahkemeleri, ağırlıklı olarak Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayın yapan Jinnews, Umud Gazetesi ve Etkin haber ajansı tarafından kullanılan dört web sayfasına [erişim engeli](#) getirdi.

26 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, yayımladığı bir kitabın içeriğinden dolayı yazar Hamide Yiğit'in hükümete yakın bir STK'ya tazminat ödemesine [hükmetti](#).

26 Ekim: Hatay Valiliği, ilde sahnelenmesi planlanan bir tiyatro oyununu, müstehcen ifadeler içerdiği gerekçesiyle [iptal etti](#).

27 Ekim: Radyo ve Televizyon Üstü Kurulu (RTÜK), hükümete yakın bir vakıfla ilgili etik dışı kadrolaşma iddiaları içeren bir program nedeniyle Halk TV'ye [para cezası](#) verdi. RTÜK ayrıca eski meclis başkanlarından biriyle ilgili yorumlar nedeniyle TELE 1 kanalına [para cezası](#) verdi.

28 Ekim: Gaziantep'teki bir temyiz mahkemesi, Azadiye Welat muhabiri Çetin Kurşun'a daha önce verilmiş olan üç yıllık bir hapis cezasını yetersiz bularak, terör örgütü üyeliği suçlamasıyla daha ağır bir ceza verilmesi talebiyle mahkumiyet kararını [bozdu](#).

28 Ekim: İzmir'de bir mahkeme, daha önce hakkında verilmiş bir hapis cezası Yargıtay tarafından bozulan gazeteci Aziz Oruç'un beraatine [hükmetti](#).

29 Ekim: Siirt'te polis, bir videoda "Kürdistan" kelimesini kullandığı gerekçesiyle Cemil Taşkesen isminde bir şahsı terörizm propagandası yayma suçlamasıyla [gözaltına aldı](#).

29 Ekim: OHAL İşlemlerini İnceleme Komisyonu, Kürt bölgesindeki ihtilafın barışçıl yollardan çözümünü çağrısında bulunan bir dilekçeyi imzaladığı için işinden kovulan dört akademisyenin göreve iade talebiyle yaptığı başvuruyu [reddetti](#).

29 Ekim: Cumhurbaşkanlığı ofisi, hükümete muhalif çizgisiyle bilinen üç televizyon kanalının Ankara'da düzenlenen Cumhuriyet Bayramı etkinliklerini takip etmesini [engelledi](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

26 Ekim: Tutuklu Avukatlar İnisyatifi, Türkiye'de Temmuz 2016'daki darbe girişiminden bu yana 450 avukatın terörizm suçlamasıyla toplam 2.786 yıl hapis cezasına mahkum edildiğini [raporladı](#).

29 Ekim: OHAL İşlemlerini İnceleme Komisyonu, Kürt bölgesindeki ihtilafın barışçıl yollardan çözümünü çağrısında bulunan bir dilekçeyi imzaladığı için işinden

kovulan dört akademisyenin göreve iade talebiyle yaptığı başvuruyu [reddetti](#).

KÜRT AZINLIK

25 Ekim: Şırnak'taki bir cezaevinde gardiyanlar mahkumları milli marşı söylemeye zorladı ve kabul etmeyenlere fiziksel saldırıda [bulundu](#). Bazı mahkumların saldırı neticesinde yaralandığı duyuruldu.

26 Ekim: Diyarbakır'da bir mahkeme, yerel politikacı Emine Ruken Akça'yı terörizm suçlamasıyla 6 yıl 6 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

28 Ekim: Batman'da bir mahkeme, yerel HDP siyasetçileri Fatma Ablay ile Ömer Kulpu'yu terörizm suçlamasıyla 1 yıl 8 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

29 Ekim: Siirt'te polis, bir videoda "Kürdistan" kelimesini kullandığı gerekçesiyle Cemil Taşkesen isminde bir şahsı terörizm propagandası yayma suçlamasıyla [gözaltına aldı](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

25 Ekim: Adana'da bir cezaevi yönetimi, kelepçeli tedaviyi kabul etmeyen gazeteci İbrahim Karakaş'ın tedavisine [izin vermedi](#).

26 Ekim: Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla tutuklu bulunan eski öğretmen Hakan Kanat'ın ailesi, Kanat'a iki hafta önce tiroit kanseri teşhisi konulmasından bu yana kendisinin sağlık durumu hakkında yetkililerden bilgi alamadıklarını [duyurdu](#).

27 Ekim: İnsan Hakları Derneği İstanbul şubesi, Marmara bölgesindeki cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine dair yayımladığı üç aylık bir raporda, cezaevi yönetimlerinin mahkumların hakları üzerinde keyfi kısıtlamalar uygulamayı sürdürdüğünü ve cezaevlerinde verilen yetersiz gıdaların hasta mahkumların sağlık durumunu daha da kötüye götürdüğünü [açıkladı](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

26 Ekim: Ege Denizi'nde bir göçmen botunun batması neticesinde dört çocuk hayatını [kaybetti](#). Yunan sahil güvenlik güçleri tarafından 22 göçmenin kurtarıldığı duyuruldu.

27 Ekim: İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) bir [açıklama](#) yayımlayarak, Türkiye'de gözaltında bulunan

iki Türkmen aktivistin sınırdışı edilmemesini talep ederek, aktivistlerin Türkmenistan'a gönderilmesi halinde keyfi tutuklama ve işkence riskiyle karşı karşıya olacağına dikkat çekti.

28 Ekim: Göç İdaresi, bir sokak röportajına cevap olarak "provokatif" videolar paylaştığı gerekçesiyle en az 11 Suriyeli göçmen hakkında sınırdışı işlemlerinin başlatıldığını [açıkladı](#).

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

25 Ekim: Mardin'de polis bir ev baskınıyla gözaltına aldığı 73 yaşındaki İbrahim Dinler ile 72 yaşındaki Faize Dinler'e fiziksel şiddet [uyguladı](#).

25 Ekim: Şırnak'taki bir cezaevinde gardiyanlar mahkumları milli marşı söylemeye zorladı ve kabul etmeyenlere fiziksel saldırıda [bulundu](#). Bazı mahkumların saldırı neticesinde yaralandığı duyuruldu.

25 Ekim: Bursa'da polis, sosyal medya paylaşımları nedeniyle gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede [bulundu](#).

26 Ekim: İnsan hakları örgütleri İzmir'de cezaevinde tutulan Bengisu Demirel isimli bir mahkumun kendini polis memuru olarak tanıtan kişilerce cezaevinde ziyaret edildiğini ve söz konusu kişilerin Demirel'i devlet adına ajanlığa zorlamaya çalıştığını [duyurdu](#). Demirel'in vakaya ilişkin suç duyurusu dilekçesi cezaevi yönetimi tarafından iletilmedi. Ayrıca Demirel'in ailesiyle telefonda görüştüğü sırada konudan bahsetmesi üzerine telefon bağlantısı cezaevi yetkilileri tarafından yarıda kesildi.

26 Ekim: Şırnak'taki bir cezaevinde gardiyanlar 16 mahkuma fiziksel saldırıda [bulundu](#).

27 Ekim: Van'daki bir cezaevinde gardiyanlar Veysi Bayat adlı bir mahkuma fiziksel şiddet [uyguladı](#).

27 Ekim: İstanbul'daki bir cezaevinde gardiyanlar bir mahkuma fiziksel saldırıda [bulundu](#).

28 Ekim: Kayseri'deki bir cezaevinde gardiyanlar engelli mahkum Şaban Kaygusuz'a fiziksel şiddet [uyguladı](#).

30 Ekim: Gaziantep'teki bir cezaevinde gardiyanlar mahkumlara fiziksel saldırıda [bulundu](#).

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

26 Ekim: Türkiye kontrolündeki Suriye vilayeti Afrin'de Türkiye destekli silahlı grupların yerel halkın mülkleri ve tarımsal ürünleri üzerine vergilendirme yaptıkları [iddia edildi](#).